

Justícia Social

Preu:
15 Címs.

ORGAN DE LA UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA

FORGEM LA CATALUNYA NOVA! L'ABAST DE LA REVOLUCIO

Catalunya no ha d'ésser una excepció en el món civilitzat. Per ço és indispensable que Catalunya, com a forces creadores, compti amb una «Organització Sindical» conscient i vigorosa i amb una «Organització política» dels treballadors, on s'agermanin els laborants de la matèria i els plasmadors de l'esperit, els artífexs de l'obra tangible i els forjadors de la idea. Un «Partit del Treball» conscient de la seva funció social i política, aureolat de la capacitat tècnica i del prestigi moral indispensable per assolir el respecte dels contraris i l'adhesió de les masses populars. Un «Partit del Treball», en una paraula, que pugui regir els destins de la nostra terra, arborat per la noble aspiració màxima d'ofrenar a la humanitat sensera unes normes de vida superior.

Aquest «Partit del Treball» és, a la nostra terra, la «Unió Socialista de Catalunya». És el partit de la classe treballadora políticament organitzada. Dels treballadors manuals i intel·lectuals. Dels que tot ho creen amb l'esforç de llurs braços i de llurs cervells. La Unió Socialista, i el seu òrgan periòdic JUSTÍCIA SOCIAL, complint la alta missió que la Història reserva a les forces polítiques del seu contingut social i econòmic, seran l'instrument preciós per a la plasmació de la nova Catalunya, de la Catalunya segle XX.

Vivim hores transcendents pel nostre poble, plenes de responsabilitat i d'immenses possibilitats.

Els homes de consciència lliure i de cor generós que les sentin i vulguin viure-les, ja saben quin és el seu lloc.

La Unió Socialista de Catalunya actuarà al Parlament d'acord amb els seus principis, i no pas a gust del senyor Rafael Esteva.

SALUTACIÓ A LA PREMSA

JUSTÍCIA SOCIAL, en reprendre la seva vida, saluda amb cordial companyia tota la Premsa, la d'esquerra i la de dreta. Sovint, creiem, ens trobarem cara a cara amb altres periòdics; només desitjaríem que, llavors, el nostre adversari mantingués la polèmica amb la noblesa que ens proposem tenir com a norma.

Acostumats a cercar paral·leles als grans esdeveniments històrics, tenim tots la preocupació de classificar la revolució que vivim amb el fi de recolzar pronòstics i aventurar vaticinis que ens permetin sortir de la incertitud i començar a fer plans per a l'avenir. Confessem, però, que no és fàcil trobar punts de referència, perquè, si el cas de Grècia té, en aparença, alguna analogia amb l'esdevingut a Espanya, els elements que coadjuvaren ací i allà al canvi de situació són de naturalesa tan distinta que, amb tot i donar el resultat inevitable de la proclamació de la República, hauran de projectar-se en la història ulterior amb direccions completament divergents.

Una revolució no se sap on comença ni on acaba. Només tenim la sensació de la seva presència quan ens ofereix espectacle exterior i ens afecta amb mutacions radicals. Podem, però, unir els antecedents i situar-nos conscientment per la percepció del ritme que, si és més agut en certs moments, ens permetrà endevinar el caràcter de la perturbació i definir amb certa lògica el sentiment que impulsa l'acció. L'òhion creu que hi ha en el nostre país i més concretament a Catalunya, la intenció de malograr el fruit desitjat de la revolució política amb intrusions inoportunes de reivindicacions socials. El poble treballador ha parlat ara amb

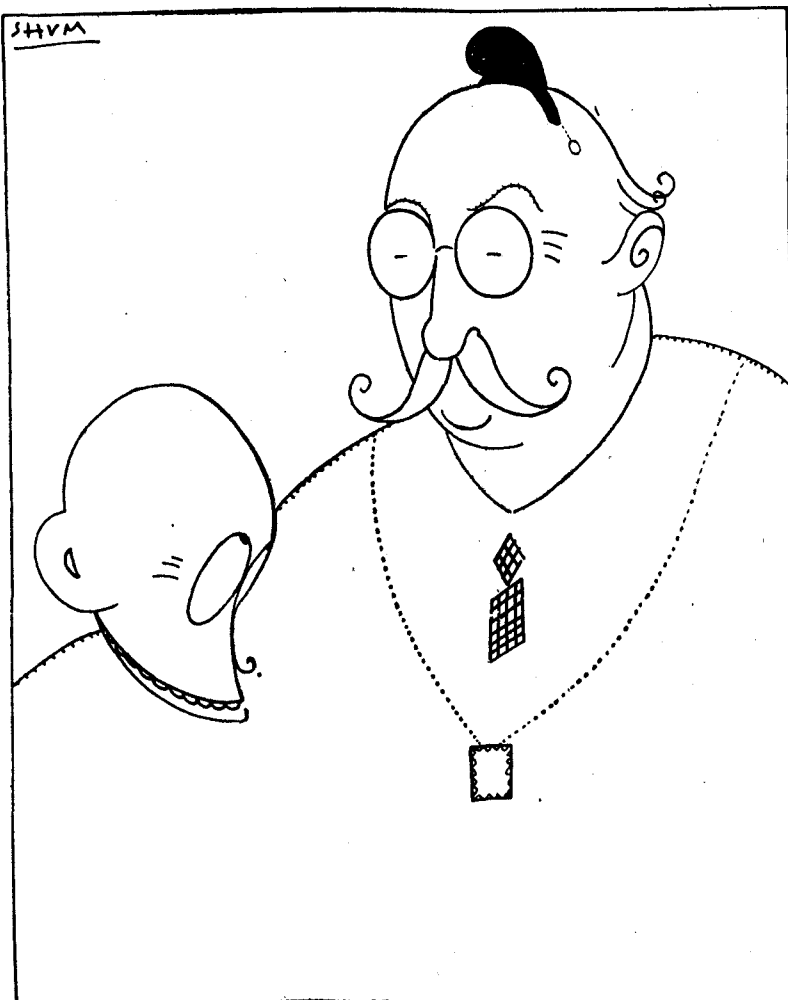
alta eloqüència i, podem dir que, si guin les que es vulgui les intencions dels dirigents sindicals, el poble ha resolt decidir d'una vegada la seva situació política sense, naturalment, renunciar a l'obtenció de les millores immediates possibles. I això produeix atarima i disgust a tots aquells que tenen la confiança posada en la permanència d'un aparell de força per a fer callar els famolencs.

La revolució en aquest instant té un abast social, com totes la tenen, però no té abast socialista. No el té perquè el poble, ara com ara, no li vol donar. El símptoma més segur que les masses proletàries estan lluny encara de la lluita per la implantació de les solucions socialistes, és la quantitat de demandes de millores que plouen diàriament com a fruit natural de la constitució dels nous sindicats o seccions dels ja formats. El treballador català s'associa amb el mateix esperit de quinze anys endarrere, per a guanyar més i treballar menys. Aquesta aspiració tan humana té de socialista un aspecte marginal de relativa importància i en alguns casos pot considerar-se fonamental, però doctrinalment i àdhuc en la pràctica—sempre que es tracta de pobles cultes—ha de considerar-se com a motiu de lluita que no ha d'alterar poc ni molt l'ordre capitalista ni pot canviar els termes en què es mouen explotadors i explotats.

Malgrat això, la revolució que vivim és, a més de política, social. Podem dir-ho ara, amb certesa, després de les eleccions del dia 28 de juny. La majoria enorme que obtinguérem els candidats de l'Esquerra Republicana i de la Unió Socialista de Catalunya té l'aspecte d'un moviment polític definit i àdhuc el d'un manament popular concret. Però cal que analitzem aquesta majoria i el primer que s'observa és que va votar gairebé la totalitat del cens i que els vots nostres es recrutaren totalment en el camp del proletariat i de la nombrosa classe mitja catalana. És evident que aquesta massa social ha demostrat unanimitat en l'elecció i és evident que encara que aquesta unanimitat es concreti en una posició política de realitats democràtiques, l'homogenitat social dels electors li dona un aspecte de partit de classe i per consegüent de reivindicació social.

No voldríem que el lector volgués treure conseqüències exagerades d'aquesta observació. Per tal d'evitar-ho, nosaltres ens atrevim a afirmar que el manament dels nostres electors no va més enllà d'exigir una constitució democràtica, assegurar les llibertats de Catalunya i fer possible un estat de dret on tinguin cabuda i plena garantia totes les aspiracions socials i humanes. Però no hem d'oblidar que això ens ho demana i ens ho exigeix la classe treballadora en contraposició i en lluita manifesta amb la classe capitalista, lluita que encara no s'ha plantejat en termes de preeminència social perquè el poble treballador ha comprès molt bé que abans de discutir la preeminència convé tenir un reconeixement el qual obtindrà per mitjà de la revolució democràtica, que és la que està fent en el dia d'avui i la que vol que nosaltres assegurem en les Constituents espanyoles.

El sentiment feudal de la societat espanyola és el que dona caràcter social a aquesta revolució política. En altres països, les classes adinerades són avui defensores de la democràcia perquè la consideren un baluart contra el socialisme. Ací, els conservadors són encara monàrquics i els treballadors han de guanyar per a ells les garanties de l'ordre superior que representa l'imperi de la democràcia. Però no podem deixar de considerar que els pobles que arriben tard, sovint, per a guanyar el temps perdut, han de tornar-se audaciosos i que quan una massa lligada per interessos solidaris s'entrena en les lluites de conjunt, els obstacles cedexen a l'extrem de deixar-li el camp lliure i de deixar-li entreveure possibilitats insospitades. Per això ens cal als socialistes ocupar els llocs que ens corresponen a la primera trinxera perquè la revolució que avui no té encara un caràcter social definit el tingui bon punt maduri l'esperit combatiu de la massa i obri la seva consciència a la llum dels principis que són l'esperança de tots els oprimits de la terra.

—Vostè, don Lacandru, és un home tan gran, tan gran, que fins el gorro frigi li ve petit!

M. SERRA I MORET

LA SETMANA POLITICA

L'Estatut de Catalunya

D'acord amb el pacte de Sant Sebastià i el bon dret, Catalunya es donarà l'Estatut, és a dir, l'estructuració jurídica de la seva sobirania. L'Estatut sols els catalans poden discutir-lo, aprovar-lo, rebutjar-lo. La ingerència dels no catalans pot produir-se. Però això no tindria altre fonament que la coerció material, o la creença de poder ofegar amb violència i arbitrariedad el que el dret i la justícia exigeixen. Res de nou, evidentment. L'imperi de la força caracteritzà l'Espanya monàrquica, la tenebrosa dels Austris, l'eixorca dels Borbons.

L'Estat que els catalans portin a Madrid ha d'ésser acceptat o rebutjat en bloc. Res han de discutir a Madrid. I sigui com sigui l'Estatut. Més atrevit o més aciençat. Encara que Catalunya hi afirmés la seva total independència política i econòmica. Perquè la suposició contrària ens retornaria a la història vella, la qual el poble volgué enterrar definitivament els 12 i 14 d'abril i el 28 de juny. A la història del malaventurat: «¿Qué piden los catalanes?»

No. «Los catalanes» no demanem res. No volem, tampoc, que ens donin res. Però que el que és ben nostre, el dret de fer-nos la llei, d'articular la nostra sobirania, a ningú no ho hem de demanar, ni ningú no ens ho pot donar, fora de nosaltres mateixos.

Però, ¿a Madrid hi haurà prou comprensió, prou sentit peninsular? ¿L'esperit cavernari, el forjat per segles d'ignominia austríaca i borbònica, l'ànima imperial de la «meseta», tossada i impermeable a les lliçons històriques, aquell esperit del «último hombre, la última peseta», fugí d'Espanya amb el darrer Borbó? ¿No rebrotarà dins certs homes que tenen de si mateixos un concepte desmesurat i absurd? ¿No serà aquest rebrotament el que voldran provocar les castes arruïnades, arreconades per la Revolució, que somnien amb una república feixista, preludi de la segona Restauració?

Som optimistes. I no volem creure res d'això. Hi ha reserves mentals que els diaris escampen. Hi ha reticències feridores. Hi ha, també, actes de govern i declaracions governamentals força desplaents. Però, així i tot, seguim essent optimistes.

Com no ésser-ho?

Per a obrir les portes al pessimisme, hauríem d'acceptar *a priori*: que el partit socialista espanyol, recull la bandera del patriotisme borbònic i renega del principi de l'autodeterminació que la Internacional Obrera Socialista ha fet seu; que els partits republicans històrics no donen cap valor a l'adjectiu «federal» escrit en tots llurs programes d'acció; que els corrents ideològics i sentimentals de la Revolució del 14 d'abril s'han ja esgotat i deixat pas lliure a l'allau dels prejudicis i deshonestes apetències tradicionals que els homes de Sant Sebastià, avui Govern provisional de la República, han perdut el sentiment de llur responsabilitat davant del poble i davant del món; que els interessos migrats de certes castes madrilenyes pesen més en els destins peninsulars que els de tots nosaltres, habitants ací i allà de l'Ebre...

No. L'Estatut de Catalunya, si els homes que Catalunya tindrà a Madrid responen, com esperem, a la confiança posada en ells, no es perdrà en les negrures d'interpretacions jurídiques, ni en onades de paraules negatives. Sense discussió, senzillament, les Constitucions es donaran per assabentades i passarà a l'ordre del dia el projecte d'estructuració federal de la península ibèrica.

...Però, si l'inversemblable fos realitat, bo és que se sàpiga i es digui, Catalunya no renunciaria a la seva sobirania. La voldria amb més força que mai. I d'altra manera, potser, perduda tota esperança en la lleialtat aliena.

L'avantprojecte Constitucional

Més que avantprojecte, podríem dir-ne avort constitucional. Nasquí mort. I els seus propis pares, avergonyits de tanta turpitud, s'han donat pressa a enterrar-lo.

Per als homes que redactaren l'avantprojecte, Espanya segueix vivint com vivia; sense pols; segueix essent el que era: un país gregari, d'ànima si no morta, esmorteïda per la superstició i la ignorància. Els esdeveniments dels darrers anys no han commòs la seva ànima petrificada, de juristes fossilitzats, d'homes que a força d'empassar-se textos de llatí ja no veuen ni senten, ni entenen la llei. Però, la responsabilitat no és d'ells.

La responsabilitat és de qui encomanà un treball de tanta transcendència a homes vells, impermeabilitzats ja per llargs anys d'idees mortes i de sentiments més o menys troglodítics.

No és la d'avui, l'hora dels homes fets en els costums de la monarquia, que portaren, materialment o espiritual la lliurea borbònica i papal; dels homes que no han sortit ni poden ja sortir del «principio de autoridad» i del «orden», i que s'esgarrifen oint només les paraules noves, les idees noves, els sentiments que bateguen en el cor de tota la joventut.

La llei nova han de fer-la els homes nous. Així ho ha entès el poble català. I vulguin o no, així serà a Madrid, poble que també ha parlat amb veu ben forta i categòrica.

I són els homes nous que faran una Constitució segle XX, que no sigui apèndix o apedaçament de la que morí de mala mort l'any 1923. Una Constitució que no parli de «provincias», ni de «mancomunidades», ni d'Estat central que es reserva el dret que no té: de «donar», si bé li plau, certes «delegacions» als nuclis ètnics ibèrics. Una Constitució que no recepti homeopàticament en matèria social, que reconegui de manera ampla i cordial el nou dret social i econòmic, que per sobre la propietat del caduc dret romà posi l'interès i la voluntat del poble. Una Constitució emancipada integralment de tot confessionalisme, no hipòcritament i deixant la porta oberta a la infiltració clerical a les llars i a les escoles. Una Constitució que doni tot el poder al parlament, la faramalla simbòlica i enlluernadora al president federal, l'efectivitat de la sobirania al poble, la pau bucòlica a les forces armades, el comiat definitiu a la casta aristocràtica, la terra als que tinguin desig i mans per a treballar-la, la ciutadania als qui visquin i treballin ací, l'escola als nens, la universitat a tothom. Una Constitució, en fi, que tingui com a fonament la justícia social i com a norma l'absoluta intangibilitat dels drets individuals i dels drets polítics: i que no enterboleixi la perspectiva meravellosa, i no perduda en llunyanies astronòmiques, del món nou, de la nova civilització que la humanitat va creant dia a dia!

I pobres de tots si així no és!...

I de l'Expedient Picasso, què?

Qui sap on és l'expedient Picasso?

Ningú no en parla. I tothom n'hauria de parlar.

Hom diu que no val la pena de capficar-se treient dels fons de l'arxiu històries velles. Però nosaltres diem que el promès al poble ha d'acomplir-se.

Al poble se li ha dit en tots els tons, abans de la República, que els homes sacrificats al Marroc per l'egoisme sense fre d'una casta pretoriana, per les turpituds del darrer Borbó i la immoralitat de generals, serien venjats. No per esperit de venjança, sinó de justícia. I aquestes paraules el vent no se les emporta.

Tindrem, doncs, aquesta justícia necessària? Fem la pregunta sense gaire optimisme. Un dels principals responsables de la tragèdia, el general Berenguer, creiem que és encara a la presó. Però no per a respondre dels fets que contra ell puntualitza l'expedient Picasso, sinó a petites històries de malversació de cabals públics.

No ho entenem!

Per a salvar-se de les responsabilitats, el Borbó va pronunciar a Primo de Rivera. Per a obligar-lo a respondre d'aquest i d'altres delictes, a ell i els seus còmplices, socialistes i republicans mai no deixaren apagar el foc sagrat de la indignació popular. I doncs, ara, què? La República fou molt generosa permetent que l'ex-rei s'escapolís, retent-li honors militars, per a deixar-lo ben content i «épatar les bourgeois». ¿I porta aquesta generositat a l'extrem de renunciar a tota justícia, de negar-se a si mateixa?

En ésser acomiadat Primo de Rivera, Berenguer onejà el famós banderí de pacificació dels esperits: «borrón y cuenta nueva». I tots recordem bé com se li va respondre. ¿I és ara, avui que tenim mans lliures per a fer justícia estricta, que hem d'esborrar el passat i obrir compte nou i sense que ningú ens ho demani, almenys públicament i a cara descoberta?

Senyors, no jugueu amb el poble! El poble, d'una embranzida aixeca els homes i d'una altra els enfonsa, quan és sobirà. I el poble gaudeix de sobirania des del 14 d'abril.

Cal, doncs, desenterrar l'expedient Picasso. Si no es pot fer justícia al primer culpable, se'n farà amb el règim. I això ja és molt.

Diu Don Alejandro Lerroux...

Responent a preguntes d'un periodista, ha dit don Alejandro Lerroux, fent referència al triomf de l'Esquerra Catalana:

«¿Izquierdista? ¿Cómo? No hay ningún movimiento de esa naturaleza realmente izquierdista. Todo movimiento nacionalista es necesariamente reaccionario. La Humanidad propende hacia las grandes agrupaciones, en un movimiento progresivo, liberal, de justicia social y de emancipación económica.»

El senyor Lerroux no sap que una cosa és el xovinisme imperial dels Estats grans i altra molt diferent l'esperit d'emancipació política que abraça a les minories que aquells volen assimilar-se. No sap que l'home i el grup d'home que lluita coratjosament per a alliberar-se d'una tirania, són, per això mateix, soldats de llibertat. I en quant a Catalunya, fingeix ignorar el que sap massa: que som fonamentalment esquerrans. I de vegades ingènua. Si no fos així, ¿hauria estat el senyor Lerroux indigne «emperador del Paralelo»?

Però, no val la pena de parlar-ne més.

I anem a la segona afirmació. És molt més greu ja, perquè la fa res menys que el ministre d'Estat del Govern provisional espanyol. I la ignorància o petulància personal es pot passar, però no la de tant alt funcionari públic.

El segle XIX ha vist néixer totes les nacionalitats del Centre i Sud-Amèrica i del mar Carib. ¿Ja no se'n recorda el senyor Lerroux de les tan amades «hijas»? Llàstima fóra i ingràtitud, perquè a l'Argentina i a l'Uruguai bé se'n recorden d'ell, encara. I de quina manera!...

Nasqueren en el curs del segle XIX Bèlgica, Grècia, Bulgària, Rumania, Sèrvia, Albània, Montenegro. I pot ben dir-se que també Itàlia, que realitza la seva unitat foragitant austríacs i soldats papals.

¿I ara, senyor Lerroux, en ple segle XX, ara que, segons diu, «la Humanidad propende hacia las grandes agrupaciones»? A principis del segle Noruega es separà de Suècia. Fa pocs anys de Rússia es despregueren Finlàndia, Letònia, Lituània, Polònia. Alemanya va ésser retallada. Àustria-Hongria imperial ha desaparegut del mapa i allí on era ella veiem avui Àustria, Txecoslovàquia, Hongria i Iugoslàvia.

No veiem el «propende» per enlloc. Rússia no serà un exemple plaent al senyor Lerroux. Parlem de la Rússia que ja no és Rússia, sinó U. R. S. S., nom anagramàtic que el ministre d'Estat espanyol no sap llegir, segurament. Perquè la U. R. S. S., gran agrupació humana, ha portat el principi federatiu a extrems que farien tremolar el senyor Lerroux i tots els senyors de les «forces vives» que li fan ovacions. Molt més enllà que Alemanya i que Suïssa. Molt més enllà que Nordamèrica. Tan enllà, senyor Lerroux, que si demà, per les facècies dels homes del seu tremp moral i mental, Catalunya es separés d'Espanya i volgués incorporar-se a la U. R. S. S., podria fer-ho sense perdre ni un gram de la seva personalitat nacional. Perquè U. R. S. S. vol dir, senyor Lerroux, Unió Republicanes Socialistes Soviètiques. Adjectivació que ací ens portaria a la guerra civil, si es demanés i homes lerrouxistes fossin al Govern per a rebutjar-la.

La Humanitat, sí, tendeix a una immensa concentració. Però no en el sentit imperial històric. A la immensa concentració germanívola que s'estructura ja, contrastant absolutament amb la universalitat catòlica—submissió del món al dogma i a la infalibilitat d'un home i una petita ciutat «espiritual»—i amb la universalitat monàrquica—Alexandre Grand, Cèsar, Carlemany, Carles V, Napoleó—: en el si de les masses productores, en les internacionals socialista, sindical, cooperatista. Concentració que no és absorció i que és, evidentment, com diu el senyor Lerroux, barrejant paraules i conceptes antagònics, un profund moviment, no «progresivo liberal»—terminologia de museu—, i sí de justícia social i d'emancipació econòmica.

Abans de les declaracions del senyor Lerroux vàrem considerar la seva derrota a Barcelona, com un càstig merescut i com una sana reivindicació del bon nom català. Després de les declaracions fetes amb esperit venjatiu, entenem que el càstig i la reivindicació del bon nom republicà pertoqueu ja a Espanya.

JOAN COMORERA

POLÍTICA INTERNACIONAL

LA PROPOSTA HOOVER

No és una virtut, la filantropia. És l'egoisme refinat. És la misèria caritat catòlica potencialitzada, puritanitzada, ianquitzada. Els grans filantrops són nordamericans. Els grans explotadors de la riquesa humana, material i espiritual, són nordamericans. Cara i creu de la mateixa medalla. La cara de boca que tot ho mossega i la creu pietosa sobre les runes.

Heus ací la proposta Hoover: un gest essencialment filantròpic. És a dir, hipòcrita.

M. Hoover, president dels banquers i dels trusts nordamericans, no vol passar l'esponja sobre els drets de guerra. Els seus mandataris volen cobrar fins l'últim centímetre. Però, sense riscar-se a ferir mortalment la gallina d'ous d'or. Mantenint el malalt a un grau prudent i constant de febre molts metges saben el secret i en fan ús.

Les dues terceres parts dels deutes de guerra que paga Alemanya als ex-aliats, passen l'Atlàntic. Les dues terceres parts sumen aquest any uns 7.000 milions de francs. Estats Units renuncien a l'annualitat si els ex-aliats concedeixen una moratòria d'un any a Alemanya. De fet, prosperant la

proposta Hoover, Estats Units perden 7.000 milions de francs. Vet ací la cara de la medalla: riallera, plaent. Però, veiem la creu.

De 1925 a 1930 els banquers nordamericans han concedit a Alemanya préstecs per valor de 5.060 milions de marcs, més de 30.000 milions de francs. Els industrials estatunidencs han compromès sumes fabuloses: Ford ha obert una gran fàbrica a Colònia; Opel és un apèndix de la General Motors; la indústria electro-tècnica alemanya és tributària de la General Electric americana; les branques més importants de l'economia alemanya treballen amb grans percentatges de capitals americans. De fet, el valor total dels capitals americans invertits en les indústries i altres negocis alemanys, és igual, sinó més, al dels préstecs. La rehabilitació financiera alemanya convé, doncs, tant a Alemanya com a la banca i a la indústria nordamericana, que no han pogut mediatitzar la indústria anglesa i francesa ni vèncer la concurrència que arreu dels mercats nacionals i mundials li fan.

La proposta Hoover no té altre origen. La crisi financiera alemanya és molt forta. I el crac, imminent sense l'ajut ràpid nordamericà. Perquè el tipus de bescompte ha pujat al 7 per cent i perquè la disminució alarmant de l'encaix metàl·lic pot forçar la inflació catastròfica. Tot podria perdre's aleshores: els deutes de guerra, els préstecs de postguerra i segurament la fulminant descapitalització dels interessos industrials germano-americans. Després la caiguda financiera alemanya seria el començament dels extrems epilèptics que ja avui impregnen de sang i de pànic la política d'aquell gran i dissortat país.

Negocis són negocis. I de perdre-ho tot, a perdre 7.000 milions de francs i salvar-ne més de 60.000 milions, l'elecció no és dubtosa. Del llop, un pèl: filosofia filantròpica de M. Hoover i els seus mandataris banquers i industrials.

Per a Alemanya la moratòria d'un any és un respir i una esperança de redreçament industrial. Podrà apedegar les seves finances oficials, i desgravar la indústria, oferint-li així una oportunitat d'expansió mundial. Però, fent mal a qui? En primer ter-

me a França que veurà desequilibrat el seu pressupost, de mancar-li els 2.000 milions dels pagaments incondicionals. I després Anglaterra, amb l'agreujament de la crisi industrial i el consegüent atur forçós. Perspectiva ben vista pel diari anglès «Daily Mail», en escriure: «No tinguem esperances excessives. La proposta americana no mirarà ni els nostres impostos, ni les nostres càrregues. Qui sap si, alleujant el farcell d'Alemanya, no es va a una intensificació de la competència contra les indústries britàniques!»

Ara les contradiccions fonamentals, mortals, de la civilització capitalista. La riquesa d'un individu o col·lectivitat, és la misèria d'altri. I sempre l'ofensiva, la violència que destrueix valors i sentiments, la supremacia grollera i sense ànima del més fort. Què pot construir-se de perdurable amb el règim d'unitats enemigues? Què en treurà el món capitalista d'un respir transitori, del predomini d'un el avui més fort dels sectors capitalistes, si la llaga resta viva i sagnant?

Són les acaballes de la civilització capitalista, entremig de ruïnes i de llàgrimes. J. C.

DEL MOMENT ACTUAL

Una Escola que cal rebutjar

N'han dit, gallejant, escola de «bandarisme». Els adeptes d'aquesta escola han entrat, bandera desfeta, per la nostra política i per la nostra literatura. Cal que hi fem un afegiment. Per un temps—un temps ben llarg—, els adeptes d'aquesta escola s'han fet amos de Catalunya i han donat normes i han marcat fites amb to estrident i cantellut.

El bandarisme polític ha brandat com l'aranya a l'extrem del seu fil de seda. Saber despenjar-se amb lleugeresa i atalaiar amb acuitat ha estat el seu mereixement màxim. El bandarisme ha fet avui l'apologia d'un extrem i demà ha caigut en l'altre amb completa lleugeresa de tentacles. Hom l'ha vist riure's del propi saltimbanquisme amb riallada de palla seca—cruixent i amb arestes—, i aquesta petita treta estereotipada d'acrobata adozenat li ha valgut patent de brumelisme i d'alçada. Hem tingut una variant política del bandarisme funàmbul; la del bandarisme amb eixutes i aterrossaments de terra argilenta on no plou. Aquest ha befat, amb l'excusa d'home sense romanticismes, les nostres coses més pregonament efusives. El bandarisme s'ha posat carota de cartó-pedra, adobada amb uns petits rictus volterians a la comissura dels llavis. El que no vol dir que mentre la cara ha restat immòbil, les mans no hagin estat lleugeres per a munyir—visca Catalunya, en aquest cas!—, totes les mamelles que han pogut atrapar.

El bandarisme literari ha fet sonar els picarols de l'alegria aigualida i la histèria del riure de pessigolles amb gran aldarull. Aquest bandarisme ha portat un bastó a la mà i ha colpejat orbament en el camp literari com si entrés en un pim, pam, pum, de terrissa. Hem de pregonar la intenció que l'ha menat? Treure noses. Perquè el bandarisme literari és un comerciant que es pot burlar de Guimerà, de l'Iglèsies, i àdhuc de Catalunya i de tota la gent eminent de la terra, però que escriurà en temps oportú, i per a augmentar el seu prestigi popular, goigs patriòtics i auques ocasionals a la glò-

ria dels que després ha de blasmar. Volten a aquest gran bandarisme de fornícula petits bandarismes amb trompeta de mosquit i vocació de fesolera grimpadora. El màxim, recomana els pollets eterns, i els pellucadors de brosta—xisclaires agraits i espicossadors aprofitats—, faran la roda d'honor a la gran lloca que els peix les sobres.

El bandarisme és la manifestació més característica d'una època que ha caigut. Eren bandarismes—grans bandarismes—, des del Borbó als «muñoz-sequistes», passant per tota la nostra bandarieria crescuda, amb ufanor inútil de pebràs, entre els estirabots i trucs de Castella i les xafarderies i els sedasseigs de França.

Res més inútil nacionalment que el bandarisme. Res més fruit de decadència que l'eixorc treball de llençar el temps dintre concentrats de no res. Res més negatiu en ètica que la xafarderia egoista i enfelada. Res més absurd en aquests moments de transcendència política mundial que l'intoixar el poble amb estirabots de safareix i amb agudeses gelatinoses de capelleta caníbal.

Valery per a ensenyar-nos l'època cridava l'atenció damunt dels portaveus de l'època: els diaris i setmanaris. «Coneixereu els pobles per la seva nutrició». Dels diaris i dels setmanaris en podem dir que, en bona majoria, han estat i són molta passió i poca ensenyança; molt afalagament per a les multituds i escadussera conducció, molta anèdota i migrada essencialitat; molt passa-temps i escanyolit profit. Tot el que no mena a la conservació i a la perfecció de l'home és pluja damunt del mar: aigua damunt d'aigua. Tot el que no tingui una transcendència social és fum de bohiga. Escriure humanament i amb humanitat aprofitadora és difícilíssim. Sabem

que el bandarisme, o sigui l'egoisme cínic, té arcarat el pur hipòcrita o sigui el marxant aprofitat de paradisos, i que hem de fugir d'ambdós perills. El que escriu s'ha d'auto-menar per a trobar tota la seva recompensa en una monjoia ideal. I ve ací el pas perillós de saber excloure d'aquesta finalitat tant la metafísica boirosa com la jocositat que va de l'acudit eutrapèlic patufetista a l'embranchida tossaire del que porta la riallada en la punta de les banyes. Cal atènyer una realitat objectiva i res millor i més de moment que el propugnar per la instauració d'una justícia social. L'hora que fa d'ies i dies que es veia que anava a caure del rellogue que marca les fites històriques, i que ara ens trobem madura a les mans—perdut en riallades facecioses i en aburgessats divertiments un temps malaguanyat—, ens exigeix un ferm viratge. Que lluny ens sentim d'aquella literatura grega dels bells geroglífics poètics, que feia poemes històrics amb la fauna de les prediccions d'Eol fetes a Ulissi, faules mancades d'escolíastes que, com Palaephate o Heràclit ens assabentessin de la representació d'aquella Quimera que era lleó per davant, dragó per darrera i cabra al mig! Però que lluny ens trobem també de la immediata política i de la immediata literatura bandarista encara en viva estridència de gripau flauter i en fàcil capbussament dintre la tina que permet tenyir les robes blaves d'ahir en les robes d'avui, tan vives malgrat l'instant a casa nostra.

Ens hem d'exigir un treball de poble en ple redreçament i consolidació que ens faci aixecar altres bastides que les de la faceciosa estirada com llinyol de sabater per mans pegoses i que les de la política d'embut i para-caigudes, amb transformismes a ia vista. Hem d'escombrar el pis de ban-

darres polítiques i literaris com l'hem escombrat del monarca i del seu seguici—primers adeptes de la confraria dels faceciosos—, confraria amb testa coronada davant i polítics avantatgistes darrera, que es creien feliços quan posaven per cim a les seves buides jornades reials i patriòtiques l'assistència a una estrena de Muñoz Seca o els acudits garrells d'Esperança Iris, tan burgesament delectables i tan perillósament cloroformitzadors.

El «olé tu madre», flamenc i tràgic, és una culminació albiradora de l'escola bandarista.

RAMON VINYES

Biblioteca d'Estudis Socials

LLEGIU:

ALS JOVES

(paraules d'un socialista als estudiants de Catalunya)

per RAFAEL CAMPALANS

amb un proemi de

GABRIEL ALOMAR

Pessetes 1'25

Edició de propaganda: Ptes. 0'50

Edicions de l'«Unió Socialista de Catalunya»

Carrer del Pi, 7

ADMINISTRACIÓ:

LLIBRERIA CATALONIA

Plaça de Catalunya, 17

Ecos i Comentaris

Sembla que entre els diputats de la Generalitat encarregats de la redacció del projecte d'Estatut ha estat objecte de llargues reflexions el nom que calia donar en el seu articulat a l'organisme polític que haurà de representar el poder de Catalunya.

Es diu que un dels membres de la ponència va proposar tímidament: «Per què no calquem la designació de l'Estat Lliure d'Irlanda?» A la qual cosa va respondre un altre: «Per a anomenar les coses per llur nom cal que l'Estat Lliure estigui articulat amb un poble del grau de cultura i maturitat política de la vella Anglaterra». I el primer va quedar convençut.

No és ara l'hora de discutir per simples i adjectivats qüestions de nom, sinó de recordar el vell aforisme del nostre poble: «Qui en tingui més que se'n valgui».

El reformisme catòlic, aquesta moda nefanda d'alguns pobles civilitzats, de la qual la Providència ens havia volgut alliberar fins ara, comença a fer estralls a casa nostra. Vegeu, símbol, aquesta definició de la fe que el senyor Duran i Ventosa (Lluís) es permeté fer en la seva conferència del dijous passat sense escandalitzar a la bona gent de la plaça de la Cucurulla (i prescindint de la sintaxi i de la propietat de l'ús de les paraules):

«Si ho repareu, la fe no és, gairebé mai, una cosa concreta. La fe és gairebé sempre una cosa, un desig de quelcom vague, diríem indeterminadament; això sí, amb un poder tal d'encomanament com no hi hagi força de contagi de res, que en tingui tanta».

Quan el volterrià catòlic senyor Duran ho assegura, deu ésser veritat. A confessió de part...

I si és veritat això que assegura el senyor Duran, caldrà reconèixer que la força de contagi de la fe dels catòlics mairals està terriblement esmortuïda. A malgrat de copioses injeccions coactives del famós virus letàrgic—en forma de fullets pietosos, prèdiques dominicals, lletrerets balconaris i campanyes de l'anomenada «bona premsa»—els representants més conspicus del catolicisme intransigent de la candidatura de «La Lliga», assoliren en les eleccions darrerres una votació ridícula.

Es veu que els barcelonins estan immunitzats.

La suspensió de pagaments del «Banc de Catalunya»—que temps ha era prevista com un fet inevitable per les persones enterades—ha caigut com una bomba entre els prohoms i els promois de «La Lliga Regionalista», que, com és sabut, mai no s'enteren de res.

De primer, volien donar la culpa de la crisi de la Banca del senyor Recasens als homes de l'Esquerra Republicana. Però no s'hi varen atrevir. A les planes de «La Veu de Catalunya» hi ha massa proves de les relacions d'aquest Banc amb els financers de La Lliga. Per tal que en tots els desplaçaments ferroviaris del senyor Cambó pogués haver-hi un Recasens autèntic a l'estació, pel comiat o per la benvinguda, el senyor Recasens de la casa de Barcelona va saber dur a Madrid el seu germà Francesc, en ple període dictatorial, a la direcció del famós, per tants conceptes, «Banco de Crédito Local de España».

REALITAT I FICCIÓ

L'avant-projecte de Constitució que hem llegit a la premsa diària uns dies ha, apart altres defectes menys substancials n'ofereix un de radical. El seu articulat estructura un estat possible, un estat entre els estats, sense tenir per a res en compte la realitat concreta d'aquest recó de planeta que anomenem Espanya ni les seves circumstàncies peculiars. És una constitució «doctrinària», en la qual, a partir d'un concepte fictici es dedueixen sàviament una sèrie de conseqüències abstractes, en el millor dels casos perfectament lògiques, però en tot cas purament buïdes, formals, mancades de tot contingut real i vivent.

Aquestes característiques són ja de per si un greu defecte. Un segle d'historicisme i de biologisme, encara que definitivament superat, no és cosa que passi en va. És poc prudent, perquè és anacrònic, empenyar-se en què la

vida s'emmotlli a uns esquemes que li siguin totalment aliens. En política—que és vida i és història—l'anacronisme és la mort. Per perfecte que sigui el sistema o la vida serà oprimida o el motllo s'esbotzarà. No hi ha més realitat que la realitat concreta, múltiple, vivent dels pobles i d'ella i només d'ella és possible partir.

Veritat que no hi ha vida humana sense doctrina, sense un ideal invisible que la relligui i l'ennobleixi, que de la càbila o de la caverna dirigeixi els homes vers la humanitat. Però cal que la doctrina sigui al servei de la realitat i de la vida i no a l'inrevés. Cal estructurar el plasme vivent i caòtic, donant-li una forma coherent, harmònica i unitària, però és necessari que l'estructura surti del plasme i s'hi trobi ja reformada. El contrari fóra preferir el níquel de l'aparell ortopèdic a l'ossamenta vertebrada de l'esquelet. La doctrina es convertiria

en ficció i la prudència en pedanteria.

Aquest defecte radical de l'avant-projecte de Constitució—que compara amb totes les constitucions espanyoles anterior—és considerablement agreujat per les circumstàncies especials en què s'ha portat a cap la confecció d'aquest. La veritable realitat hispànica havia estat fins ara dissimulada, amagada, cohibida, estafeta. Ara Ibèria ha posat a la llum del sol la seva figura autèntica, amb tots els seus defectes i totes les seves gràcies. Per a veure el seu perfil no cal sinó obrir els ulls i afinar la pupila. Potser ni aquest petit esforç és necessari perquè l'ha mostrat aquesta vegada d'una manera tan sorollosa, gairebé impúdica, que obliga compulsivament la mirada més distreta. No veure'l no és ja distracció sinó ceguera.

La nostra objecció a l'anomenada «política realista» és precisament que no és veritablement realista. No és realista perquè distreta amb els detalls veu només aspectes parcials de les coses; arrapada a la superfície li manca el sentit de la distància i de la profunditat. Però prenent els mots en la seva legítima i autèntica acceptació, tota política que mereixi el nom ha d'ésser i ha estat sempre política realista. El contrari o és illusionisme o sentimentalisme frívol i, en últim terme, sempre, manca de valor.

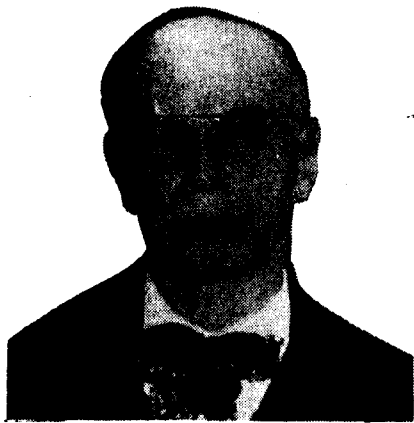
Espanya va a realitzar l'acte més transcendental de la seva vida política. Cal evitar per tant l'illusionisme i la frivolitat; que els polítics espanyols siguin dignes del gran moment que viuen i tinguin el sentit de la seva enorme responsabilitat davant la història, que siguin realistes en el sentit més pregon i més autèntic, és a dir, que vegin amb plenitud l'enorme complexitat de la realitat espanyola i damunt d'ella basteixin la seva obra.

L'obra ha d'ésser amarada d'ideal, ha de contenir virtualitats i il·lusions il·limitades. Cal que Espanya sigui per a tots una gran il·lusió. Però cal evitar que sigui una ficció.

JOAQUIM XIRAU

ELS HOMES DE LA UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA

GABRIEL ALOMAR

Gabriel Alomar és el candidat que, en les eleccions darrerres, ha obtingut a la capital de Catalunya un major nombre de vots, després del President Macià. La seva victòria és neta, pura; el seu triomf, una alta consagració democràtica, un premi falaguer que li dona el Poble per la fidelitat de tota una vida al servei dels ideals de llibertat.

Gabriel Alomar és President de la Unió Socialista de Catalunya des de la fundació del Partit. Ara ha estat elegit representant de Barcelona—la seva Metròpoli civil, la seva ideal entrevista ciutadana futura de començaments de segle—en virtut de la conjunció electoral que el nostre Partit manté amb l'Esquerra Republicana de Catalunya. La seva representació serà, ultra una aportació preciosa i digníssima a la causa de Catalunya i de la llibertat dels homes, com una espècie de reincorporació ciutadana a la Pàtria nova, com una represa del seu diàleg quotidià amb Catalunya, interromput durant els anys darrerres per les oligarquies dominadores, ineptes, pretensioses i reaccionàries en el fons.

La vida d'Alomar—personalment plàcida—és intel·lectualment com una flama. Arborat, en la primera juvenesa, per la suggestió decadent de l'anarquisme, superà ben de pressa

aquella etapa primària per incorporar-se al socialisme autèntic. Hi aportà un fons d'humanisme serè que compensa, amb la seva dolcesa, l'aspror massa vegades eixarreja d'un excés científic pseudo-marxista, i una clara consciència de la personalitat nacional de Catalunya. A vint anys escrivia, com ara mateix, uns articles densos, turgents mengívols, que donaven al Poble els ideals més renovadors embolcallats en suavitats clàssiques. I després, sempre, des de la seva Mallorca vessant de llum o a la Ciutat estimada, sempre ha tingut el mot oportú, la paraula viril i vindicadora contra tots els abusos de poder del règim caigut.

La seva producció poètica—la que ell estima més i tal vegada la millor—ha estat pensada i escrita exclusivament en llengua catalana. Els seus primers llibres són en català. Les seves millors campanyes—entre les mil campanyes magnífiques que ha emprès—han estat fetes indistintament en les dues principals llengües ibèriques, el català i el castellà, que domina per un igual. Ha defensat, contra les desviacions xovinistes i malaltisses del nacionalisme català, la gran Espanya liberal i democràtica presentida; contra l'assimilisme de Castella, la lliure Catalunya renaixent. Les acusacions vagues i difuses—adreçades a ell pels estetes de la nostra política—de poc esperit racial queden desmentides amb conèixer només la seva història i els seus principals escrits.

GRANIER-BARRERA

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure.

Com a home, has d'ésser socialista.

Com a obrer, sindicalista.

Com a consumidor, cooperativista.

PARAULA DE MINISTRE

Unes manifestacions que convé recordar

En el banquet d'homenatge que els esquerrans de Barcelona varen dedicar el mes de març de l'any passat als intel·lectuals de llengua castellana d'igual significació política, el líder d'Acció Republicana, senyor Manuel Azaña, que tan magnífica tasca ve realitzant des del ministeri de la guerra del Govern Provisional, llençà les següents afirmacions, en la lectura que féu del seu magnífic discurs, les quals no foren, per tant, fruit de cap improvisació lírica, sinó filles d'una serena convicció:

«Pel Catalanisme Catalunya serà lliure; i en treballar nosaltres, apuntalats en vosaltres, treballem per la nostra mateixa llibertat i obtindrem la llibertat d'Espanya. Lluny d'ésser inconciliables, la llibertat de Catalunya i la d'Espanya, són la mateixa cosa.»

Amb tan selectes amics en els llocs preeminentes de la nova República, els nostres diputats han d'anar al Parlament segurs que l'Estatut Català trobarà el respecte absolut que mereix la voluntat d'un poble.

Homenatge a CRISTOFOR DE DOMENEC

“BRAND”

CONTE INEDIT

Recordatori

No podríem iniciar la col·laboració a la nova JUSTÍCIA SOCIAL sense tributar un breu record, un poc velat per l'emoció, al qui fou car amic i company, Cristòfor de Domènec, l'àcid i justicier Brand. Durant aquest parèntesi obligat en la vida del nostre hebdomadari, han ocorregut moltes i assenyades coses; totes han satisfet els nostres cors, totes han accelerat el ritme dels nostres sentiments de joia com al compàs d'un jazz. Però el traspàs del nostre heterodox ens vela en aquest

instant l'alegria; si el seu record fibla a tothora als que forem els seus grans amics, ara, en reprendre el camí i trobar el seu lloc irremediament buit, en saber perdut per sempre el seu entusiasme devastador, ens sentim envaïts per un punt de melangia i trobem més acusada la seva absència.

Brand, immens cor que regalimàvem sang per a consolar els adolorits i donar exemple als esperits mesquins, vós havíeu ofert al poble des de les pàgines de JUSTÍCIA SOCIAL, el millor del vostre dolor i de la vostra abnegació, i ho havíeu fet amb la riälla als llavis. Vós, Brand, manejàveu l'espasa fulminant, d'un so a estones irracional, del que lluita per a ensorrar el món i bastir-ne un de nou damunt les seves ruïnes. El vostre gest viu, ràpid, prodigiosament lleuger, paradoxal sovint, era agut i punyent, sempre tallant. «Brand és anti-tota cosa establerta; Brand és el disconforme, el rebel, el protestatari, el germà de tots els que es queixen, el pare de tots els insotmesos del demà, l'amic de tots els anhels», havíeu exclamat, i amb la vostra prosa dramàtica fins el sentimentalisme i el vostre dinamisme torbador fins a l'excés de vida i d'ardidesa, amb la vostra implacable violència tintada d'abruptes, vós, Brand, éreu el corn potent que recordàveu al món del capitalisme l'estat de guerra en què vivim i que alhora anunciàveu al proletariat la victòria més pròxima o més remota.

Vós éreu el veritable heterodox de tots els dogmes, dels aliens i dels vostres mateixos, i donàveu a les pàgines vibrants de JUSTÍCIA SOCIAL, la nota màxima de rebeldia i d'inquietud.

Ara, en reprendre la ruta interrompuda, amb el terreny molt més fressat, trobarem sempre a mancar la vostra presència animadora, la vostra bella veu un poc cridanera, l'esperó del vostre entusiasme, però el vostre esperit, car Cristòfor de Domènec, ens serà sempre una companyia insubstituïble.

J. ROURE I TORENT

El príncep generós

Una vegada era un Príncep àrab. Tenia gran domini, innumbrables súbdits, poderós exercit, sis-centes bel·leses i trenta mil servidors negres en els seus palaus magnífics.

Res no ennuvolava la felicitat del Príncep àrab. Era com el sol, la felicitat d'aquell Príncep: lluminosa, pròdiga, inexhaurible — divinement estatjada en el centre de l'infinit espai de la seva ànima generosa.

Però, un dia, s'aixecà contra tanta felicitat el pretendent a la corona, que en breus hores fou vençut i perdonat. El Príncep acordà al pretendent, a més del perdó, un palau clar, múltiples gerres plenes d'or, un honorable càrrec i quinze de les més belles concubines verges.

Ni set llunes feriren a les nits els miralls de l'harem del Príncep generós, que, insatisfet, el pretendent altra volta es llançà al camp. I fou novament vençut i novament perdonat, després de molts dies de lluita. Però el príncep ja no li acordà més que la vida i la llibertat.

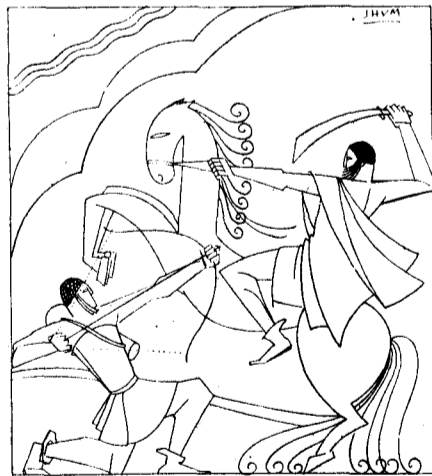
Poc temps després, tornà el discolorat a agafar les armes contra son misericordiós vencedor. I aquest cop fou més llarga i cruel la guerra; i en haver vençut, el generós Príncep empresonà el pretendent. I esdevingué lluminosa com abans la felicitat del Príncep.

I s'esgranaren uns quants anys — breus com tota la vida —, com saborosos fruits de pau i benestar.

El pretendent, s'evadí de l'obscura pètria cella, i seguiren la seva bandera verda i negra més partidaris que estels compta el cel en una nit clara de gener.

Alterna la sort de les batalles durant dos anys, el Príncep, a la fi, derrotà i féu presoner el pretendent en memorable contesa.

El pretendent fou dut al palau. Dos dies després, s'encatifà una clapiassa

de jardí, prop del brollador de marbre negre que alçava l'argent viu dels raigs d'aigua entre les randes de la verda meravella dels tarongers. I un eunuc li va dir:

—¿A tu no et plauen les dones nues, apetitoses com el fruit madur? Assadolla-te'n els ulls.

I les almees del Príncep àrab, blanques com la lluna, dansaren damunt les alfombres, aquella translúcida tarda penívola.

Abans de finir la dansa, l'eunuc digué:

—No vol el meu alt Príncep i Senyor que mai més vegis, traïdor, tanta bellesa, ni la llum del sol, ni la seva faç triomfadora, radiant com la del sol mateix.

I els botxins, amb tions encesos, entraren aquells ulls de rebel en les tenebres.

Guarint de la nafra dels ulls, el pretendent fou invitat a oír la música de l'orquestra del Príncep i aquelles veus celestials que del so en prenien el perfum i la santa embriaguesa només. I els ocells, com estimulants, cantaven en harmonia, en els arbres dels vergers.

—És dolça la música—digué el pretendent.

I l'eunuc, glacialment, afegí: —No vol el meu alt Senyor que mai més oír puguis la blana paraula d'amor i el suavíssim refilar del més modest dels rossinyols.

I els botxins li destruïren una orella i li esgarvellaren curosament l'altra. Calia que una mica oís.

Després de la convalescència, li fou ofrenat un convit, en el qual totes les voluptats de les menges i bevendes de la terra en ricon es concreïren.

I l'eunuc anuncià al pretendent:

—No vol el meu alt Príncep que mai més ta llengua fètida i perjura pugui parlar, ni assaborir el diví regal del gust.

I els botxins tallaren aquella llengua que atia amb enceses paraules la rebel·lió contra la sobirana autoritat del Príncep generós.

Gaudia el pretendent, encara, caminant per la cella. I li foren tallades les cames.

I, encara, mesos més tard, fou acordada al pretendent la festa del tacte. L'intens palpar era per ell com una enorme condensada conversa. Davant tota la cort esgarriada, li foren seccionats els braços; els bel·licosos generals, avesats a totes les infàmies, ploraven d'horror.

El vell primer ministre, tímida, respectuós, observà al Príncep:

—Més valdria, gloriós Senyor, que el matessis.

—No.

—No el mates, cert, però que li queda, què li deixes?

—Li deixo la vida i la consciència de la seva vida... Què vols més? Series tu, per ventura, així de generós?

I el Príncep digué aquests mots amb tanta d'amarguesa profunda,

Aquest periòdic, que fou la seva darrera tribuna, ha de retre un homenatge pòstum a la figura pura i gairebé simbòlica de Cristòfor de Domènec, víctima també dels temps dictatorials. Aviat farà tres anys, per aquests temps caniculars, moria, consumit per una malaltia que no li llevà mai la lucidesa mental, aquell que fou exemple d'homes, d'amics i de lluitadors. Si bé és cert que duia la malura al cos, com si aquest es consumís per l'ideal que el mogué tota la vida i com si aquesta consumció no fos guarible més que amb la realització d'aquest ideal, no és menys cert que el cop de cissiu que el va agreujar i que el va dur a la tomba, fou la vexació de què fou objecte per part dels esbirros d'aquells temps que, mentre ell jeia immòbil al llit, anaren a fer un registre a casa seva, per tal de posar en clar la participació que Cristòfor de Domènec pogués tenir en una Associació catalana de la Societat de Nacions.

Molt sentírem, tots els que el coneguèrem, el tractàrem i l'estimàrem, el traspàs prematur d'aquell nobilíssim cor. Però a mesura que el temps passa, ara que veiem més propra la realització de tantes coses com ell anhelà, ara que algunes d'aquestes coses són ja una realització vivent, el nostre sentiment creix encara. Catalunya necessitava aleshores d'esperits com el de Cristòfor de Domènec, però avui encara en necessita més, car la seva abnegació i el seu idealisme eren exemplars i ens calen homes abnegats i d'ideal. Tenim l'absoluta seguretat que si Cristòfor de Domènec visqués, seria avui a la davantera dels que són cridats a afaçonar de nou el nostre poble.

Aquí, en aquestes columnes, per a les quals va escriure desintressadament, sense cercar ni lucre ni glòria, Domènec va popularitzar el seu pseudònim «Brand», al peu del seu inestimable i compendiós «Carnet d'un heterodox». Tinguem per «Brand» un record amprós i imitem-lo en els seus entusiasmes, car la seva heterodòxia, en el fons, no era sinó una ortodòxia fervorosa per tot allò que significa amor, lleialtat, llibertat i justícia. Si hem d'escatir la seva heterodòxia, la trobarem per tot allò que simbolitza mentida, falsedat i oprobí. Aquesta frase de Pi i Margall aplicada a Sunyer i Capdevila, que «era un sant que no creia en Déu» pot ésser aplicada a l'enyorat Cristòfor de Domènec. Al santoral laic dels nostres homes representatius i sobretot al santoral laic dels nostre periòdic, que fou el seu, ens cal posar-hi aquest nom: Cristòfor de Domènec, cavaller d'ideal, filòsof i màrtir.

A. MASERAS

Si la burgesia catalana no fos tan panxacontentista, tots els rètols de Catalunya serien en català.

que la terra, tota la terra, un moment, s'endolà de núvols, paralitzant de negra angúnia el cor dels homes. Però fou un moment només, perquè tot seguit lluí el sol gai i pur—com si illuminés la més gran i superflua, la més bella i transcendental de les victòries. CRISTÓFOR DE DOMÈNEC

COOPERATISME

La premsa independent

Tracta de desprestigiar sistemàticament la cooperació davant l'opinió pública.

L'EXEMPLE ANGLÈS

Hi ha una cosa pitjor que la premsa conservadora: la premsa independent. Si bé les dues són d'origen capitalista i creades exclusivament per a servir els interessos capitalistes, la primera té el pudor de declarar-ho lleialment. En canvi, la segona, sota la pell de be de les pàgines il·lustrades, la gran informació, i les assegurances de vida, s'infiltra en totes les llars incautes i provoca la desorientació o obstrueix les intel·ligències.

Un exemple d'això, de la independència d'aquesta premsa independent, s'ha donat darrerament a Anglaterra. No estranyarà a ningú que diguem que la premsa capitalista s'ha mostrat en tot moment hostil al moviment cooperatiu d'aquell país, al qual ha tractat sistemàticament de desprestigiar davant l'opinió pública. Fa cosa d'un any, amb motiu de l'aldarull promogut a l'entorn del «dumping» rus, les cooperatives angleses foren les que sortiren més mal parades de les pàgines de la premsa de Lord Rothermere i companyia, per haver iniciat la compra de blat soviètic a canvi de les vendes importants que la Cooperativa Majorista anglesa havia realitzat al Govern soviètic. No cal dir que l'exemple donat per les cooperatives angleses fou seguit per gairebé tots els moliners del país; però per aquest costat el fet fou curosament amagat a l'opinió pública.

Un dels rotatius que més s'ha distingit sempre per la seva persistència a atacar i calumniar les cooperatives és, el *Daily Express*, diari registrat com «independent». Aquests darrers dies, amb motiu d'un conflicte de salaris existents a la regió de Manchester, ha arribat a confondre fallaciosament les cooperatives de consum amb les empreses privades del ram d'alimentació, presentant-les com a partidàries d'una reducció del sou de llurs empleats, molt superior a la consentida pels sindicats, cosa completament falsa, puix amb data del 15 de juny ha entrat en vigor la nova reducció de salaris pactada de comú acord amb els representants dels empleats. Diguem de passada que aquesta reducció ha estat del 2'5 per cent en els salaris del personal adulte i del 5 per cent en els dels empleats joves, i que afecta 20.000 persones.

Doncs bé; es dona en aquest cas una coincidència curiosa. Un dels consellers de la companyia «London Express Newspapers Ltd.», propietària del *Daily Express*, el *Sunday Express* i el *Evening Standard*, és Mr. William May, el qual ocupa el càrrec de president de la «Home & Colonial Stores, Ltd.», una de les més importants empreses angleses del ram d'alimentació al detall, i, no cal dir-ho, un adversari irreductible de les cooperatives de consum. Podríem afegir que «Home & Colonial Stores» controla la coneguda firma de te «Liptons Ltd.», i que és l'accionista més important de l'empresa majorista «Allied Suppliers», dedicada especialment al comerç i preparació de te.

I, per acabar d'establir una relació interessant de causes i efectes, acabarem dient que l'actitud d'aquesta premsa «independent» no és altra cosa

PÒRTIC

La Direcció de JUSTÍCIA SOCIAL ha cregut que s'havia de donar un lloc en les seves pàgines a l'activitat cooperativa; ens sembla això un encert, tant per la seva creixent importància com per la seva significació social i les seves característiques.

La Cooperació és una força socialitzadora exercida arreu del món amb una intensitat i una extensió creixents, que va guanyant la simpatia i l'adhesió de les multituds obreres i també de seleccions intel·lectuals i universitàries.

Ha estat particularment després de la guerra, quan s'ha tractat de refer el món desballestat en la seva economia i en la seva moral, que han aparegut les falles irremediabls del sistema capitalista, i en cercar nous camins i nous mètodes ha destacat el cooperatisme com un valor nou, útil a la vegada per al pervindre i per al moment immediat, amb múltiples variants i amb aplicacions al treball agrícola, al treball industrial, a l'intercanvi comercial, al crèdit, a les assegurances, etc., és a dir, amb aplicació avantatjosa a totes les activitats econòmiques, sobre una base de justícia i de progrés social.

En aquesta secció de JUSTÍCIA SOCIAL ens proposem recollir les més importants manifestacions de la vida cooperativa del nostre país i de l'estranger. Ho farem sintèticament en el que es refereix a les doctrines, donant dades i xifres de primera mà, pel que toca a Catalunya, i de font autoritzada les de l'estranger.

Voldríem interessar a tots els socialistes de la nostra terra i a tots els que ens llegeixin, amb la finalitat i les pràctiques d'aquest moviment, fins al punt de fer-ne participants actius.

La cooperació està realitzant arreu una obra formidable, que no pot ésser ignorada d'aquells que es preocupin de la marxa del món vers la transformació econòmica i social. Es pot afirmar que la Cooperació prepara el Socialisme dins la societat capitalista i el realitza en la mesura que permeten les possibilitats d'adaptació i les aptituds creadores del poble.

Esperem que l'establiment d'aquesta secció en el nostre periòdic sigui, a la vegada, útil a la Cooperació i al Socialisme, factors ambdós que en desenvolupar-se han de portar un gran benefici a la nostra Catalunya.

Cooperació i Socialisme

Són molts els que coneixen la cooperació, però són molts més el que la desconeixen; a tots van dirigides aquestes ratlles. Contents estariem si es fessin interessants als que no la coneixen i que secundessin el nostre propòsit de propaganda, els que, coneixent-la, volguessin ajudar-nos.

Dit això, exposarem el nostre punt de vista o manera de pensar en cooperació. La cooperació en la nostra terra, és una associació d'elements obrers consumidors, que ha vingut a emplenar una necessitat, la qual i en primer terme, han d'aprofitar tots els homes que, constituïts en família, desitgin millorar llurs condicions econòmiques.

Per això entenem que tot assalariat té el deure de formar part d'una cooperativa de consum, ja que, en primer terme li obliga el seu curt jornal, amb la qual cosa la cooperativa li proporcionarà la màxima adquisició dels gèneres de consum que ha de comprar. Els obrers que no estan associats a una cooperativa de consum — millor diríem, de distribució — sense donar-se'n compte, col·laboren a què tots aquells que es dediquen a la revenda de tota classe de productes, visquin, s'engreixin i que al mateix temps que exploten el comprador i els seus dependents, van apilant una fortuna per

a ells i els seus, a costes dels que diàriament, amb les seves compres, els deixen un guany que, encara que petit, al cap dels anys produeix els efectes per ells desitjats.

Tenint en compte que la cooperació no és més que una de les branques del socialisme, és un deure de tots els que vivim d'un salari, que ens fixem bé que, per a combatre el capital, se li han de minvar els fabulosos guanys que obté, i una de les claus o aixetes que el socialisme ha d'utilitzar, per a tancar les canyeries per on van passant els milions de gotes d'aigua—pessetes—que diàriament van a parar al mar immens de les caixes del capitalisme, i que nosaltres hem de desviar cap al nostre camp, que no és altre que el de la cooperació.

Ja que el socialisme és una tendència de la voluntat cap a un ordre social equitatiu, fem ús d'aquesta «voluntat» cercant l'«equitat» on sia. Els socialistes, omplint els quadros de la cooperació catalana—malgrat les seves deficiències—hi porten llurs iniciatives. Els cooperativistes entren en els rengles del socialisme, per a treballar tots junts ambdós camps en pro d'una intel·ligència comuna i benfactors a tots els assalariats.

B. FARRE

que una manifestació de l'estat d'irritació i àdhuc de desesperació produïda dintre el comerç detallista anglès pel formidable moviment d'expansió de la cooperació de consum anglesa, demostrat darrerament amb les inau-

guracions, amb pocs mesos de diferència una de l'altra, dels dos magatzems de te més grans del món, celebrades respectivament a Manchester i Londres en el primer semestre d'aquest any.

Cooperació i Municipalitats

Important reunió de regidors cooperadors al Palau de la Generalitat.

LES PONÈNCIES

Per al dia 19 de l'actual està anunciada una important reunió de regidors municipals pertanyents a cooperatives que tindrà lloc al Palau de la Generalitat, sota els auspicis de la Federació de Cooperatives de Catalunya. Actualment són molts els cooperadors que, com a resultat de les eleccions del 12 d'abril, exerceixen el càrrec de regidor en nombrosos municipis de Catalunya, i els dirigents del moviment cooperatiu català han enfès, amb evident encert, que calia aprofitar aquesta bella ocasió per a establir un pla d'actuació comuna per tal de posar en relació i fer entrar en franca col·laboració aquests dos organismes de dret públic que són la Cooperativa i el Municipi.

Diversos companys nostres estan elaborant les ponències que es presentaran a discussió de l'Assemblea, i podem avançar des d'ara el pla dels temes que es tractaran:

1. Concepte cooperatiu de l'agrupació municipal. El Municipi, cooperativa de serveis públics.
2. Competència exclusiva de la cooperativa de consum en la regulació i control del proveïment de la població municipal.
3. Col·laboració del Municipi i la Cooperativa de consum per a la creació de serveis d'interès general, particularment en el camp de la indústria de l'alimentació i en el de l'assistència social.
4. Ensenyament del Cooperatisme a les escoles municipals.
5. Protecció i foment per part del Municipi de les cooperatives de producció i treball. Preferència d'aquestes en les subhastes d'obres municipals.
6. Cooperació municipal. Cooperatives de municipis per a la construcció i explotació de ferrocarrils d'interès local, centrals elèctriques, canals; cooperatives de crèdit, de cases barates, etcètera.

Curs de Cooperació a l'Escola de Treball

Tot just arribat de la República Argentina el company Joan Comorera, els companys de l'Escola de Treball li han demanat la seva col·laboració per a organitzar un curs d'estiu, cosa a la qual ell no s'ha sabut negar, i els ha promès encarregar-se d'una sèrie de conferències que donarà sota el títol general de «Cooperació». No ens podem estar de felicitar efusivament el company Comorera per l'elecció d'aquest tema, d'un interès tan viu en els presents moments.

Aquest curs serà inaugurat el dia 10 i es descabellarà d'acord amb el següent programa: «La inesgotable il·lusió», «La universalitat de la terra i de l'home», «Els primers passos», «Cooperatives de producció», «Rochdale», «Teoria del consumidor», «Cooperació lliure», «Principis cooperatistes», «La gran trajectòria», «El cooperatisme anglès, alemany, francès i rus», «El cooperatisme a Espanya», «El cooperatisme a Catalunya», «Conclusions».

Informacions socials i econòmiques del món

LLIBRES

La producció agrària txeco-eslovaca

Després de la guerra, els Estats d'Europa central i oriental varen reformar a fons els seus respectius règims agraris. Eren països d'immensos latifundis, dominats, doncs, políticament per l'alta classe agrària, la més impermeable sempre a les idees noves. I són avui països de petita propietat.

De tots aquests països, Txecoslovàquia és, potser, el que ha gaudit de més grans transformacions. Així es veu segons xifres donades per l'Oficina d'Estadística de l'Estat, que existeixen 1.618.710 explotacions agrícoles, distribuïdes com segueix:

Extensió	Nombre	%
Fins a 1 hectàrea	446.639	27'6
de 1 a 5 »	704.736	43'6
de 5 a 10 »	254.376	15'7
de 10 a 30 »	181.703	11'2
Més de 30 »	31.266	1'9
	1.618.710	100

Pot veure's, doncs, que el més alt percentatge d'explotació agrícola pertany a la de tipus mitjà, que dona vida i treball personal a nuclis familiars sencers. Es reduïxen, proporcionalment, les grosses explotacions. I del camp txecoslovac va desapareixent molt de pressa l'assalariat agrari. Dels antics assalariats, la majoria són avui propietaris de les noves ciutats agrícoles. La resta emigrà i emigra a les ciutats i a terres americanes. Però la descongestió dels camps no és mirada a Txecoslovàquia com un dany, ni menys com un perill. No agreujarà allí els problemes industrials, que ja existien en ple règim latifundista. I, en canvi, minven les forces explosives de la pagesia, que, no lluny d'allà, a Bulgària, per exemple, donen tant que fer als poders públics i classes privilegiades.

El paradís del capitalisme

Tenint com a punt de referència un cens especial dels sense feina fet el gener d'aquest any en dinou ciutats per l'Oficina del Cens, aquesta calcula que el nombre dels sense feina complets a Nordamèrica és avui de 6.050.000.

El nombre de sense feina temporaris (persones que tenen col·locació, però que provisionalment no treballen ni cobren salaris), és de 2.000.000.

Estats Units, paradís del capitalisme, porta ara la feixuga càrrega de 8.050.000 de persones sense feina, xifra oficial. De 1930 a 1931 el nombre de parats complets augmentà en un 149 per 100, i quasi altre tant el de parats temporaris.

I tots ells viuen (?) d'almoines, degradant-se moltíssim, perquè a Nord-amèrica, al revés del que es fa en aquesta Europa «decadent», no hi ha cap sistema ni organització d'assegurances contra l'atur forçós, ni oficial ni privat.

Ara comencen a pensar-hi!

Solidaritat internacional

Heus ací unes excel·lents paraules de Jouhaux, dites en la darrera reunió del Comitè Confederal sindical de la Confederació General del Treball:

«Evidentment, quan posem front a front aquestes dues equacions: 300.000 sense feina i més de 2.000.000 d'obriers estrangers, és fàcil concloure que acoïnçant aquests es donarà treball a aquells. Les esferes governamentals voldrien que comprometéssim la nostra responsabilitat en aquest sentit.

»No ho hem acceptat. Hem respost que existeixen els tractats de treball i que han d'ésser respectats. Hem dit i fet acceptar que les organitzacions privades de recrutament deuran, si no suprimir-se, almenys sotmetre's al control de l'Estat.

»De totes maneres, el proletariat francès no anirà contra el proletariat de les nacions molt més durament flagel·lades per l'atur, i no somnia en aïllar la seva relativa prosperitat de la seva completa misèria; defensarà els drets dels obrers francesos sense atemptar contra la solidaritat internacional.»

¿No és veritat que si en el món hi vibrés un sentiment tan ferm de solidaritat humana, les crisis periòdiques del capitalisme desapareixerien?

Però, aleshores, tampoc no hi hauria capitalisme!...

La indústria del carbó

Resolució aprovada pel Comitè de la Internacional dels Miners, tenint en compte l'aggravació de la crisi, l'augment constant de l'atur forçós i dels stocks:

«El Comitè Executiu de la Federació Internacional de Miners, reunit a Brussel·les el 3 d'abril de 1931,

»Després d'escollir els delegats de tots els països representats, sobre la crisi que es sofreix a tots els països,

»Veu que a tot arreu s'han disminuït els salaris, que hi ha raons per a temer altres disminucions i que, per això, les condicions de vida dels obrers de la mina es fan diàriament més difícils;

»Proclama novament el seu desig de veure reduïda la jornada de treball en totes les mines de combustible;

»Considera, no obstant, que són necessàries altres mesures per a posar fi al desordre econòmic actual;

»Acorda reunir-se extraordinàriament en el mes de juliol per a examinar les mesures a prendre si la Societat de Nacions segueix sense fer res;

»Prega a les organitzacions nacionals dels miners que de seguida preparin memòries sobre els remeis que poden posar-se en pràctica per a corregir els defectes del règim actual i els mitjans d'aconseguir la seva aplicació.»

Per als empleats que no hi eren

Els empleats tenen a l'Oficina Internacional del Treball una Comissió Consultiva. A la primera reunió hi assistiren delegats d'Alemanya, Suïssa, Holanda, França, Polònia, Bèlgi-

ca, Txecoslovàquia, Itàlia i Japó. Espanya i Catalunya, absents.

Per a millorar la situació social dels empleats i combatre els efectes de l'atur forçós, la Comissió Consultiva recomana: desenvolupament dels sistemes nacional de col·locació gratuïta, i de l'internacional: política internacional més liberal en quant a l'organització del mercat del treball, a fi que els empleats d'un país puguin ocupar un empleu en altre país; reduir el nombre d'empleats sense feina, facilitant-los l'exercici d'una altra professió; protecció legal en matèria de comiats, ampliant els terminis de previ avís, augmentant les indemnitzacions, i tot proporcionalment a la duració dels serveis.

També s'inclougué a l'ordre del dia per a la propera reunió, els següents punts: descans setmanal, reglamentació de les hores d'obertura i tancament de les tendes i vacances pagades dels empleats.

Els treballadors intel·lectuals

A Bèlgica, un cert nombre d'organitzacions professionals d'intel·lectuals creà la Confederació dels Treballadors Intel·lectuals. La finalitat de la mateixa és: «aixecar la situació social de tots els treballadors intel·lectuals, assegurar el respecte de llurs drets i de llur dignitat i defensar els interessos superiors de l'art i de la ciència».

Són membres de la Confederació: els empleats superiors i subalterns, les professions liberals, les universitàries i tècniques, administratives, artístiques, comercials, agrícoles, etc.

Els mitjans d'acció del nou organisme consisteixen, sobretot, en la propaganda mitjançant conferències, butlletins, periòdics i altres mitjans de difusió; en l'estudi de les reformes legislatives; en les enquestes sobre la situació material i moral dels obrers intel·lectuals, etc. Es preocupa, també, la Confederació, del recrutament i educació professional dels intel·lectuals, de la defensa jurídica i fiscal del seus interessos, de l'arbitratge, de la conciliació, etc.

Heus ací els homes del Consell directiu: Josep Schnerman, advocat del Tribunal Suprem de Brussel·les, president; Florent Dauw, advocat del Tribunal Suprem de Gant, i Stanislas Halleux, advocat del Tribunal Suprem de Liège, vice-presidents; Ernest van Ormelingen, advocat del Tribunal d'Apel·lacions de Brussel·les, secretari general.

La nova entitat s'ha adherit a la Confederació Internacional de Treballadors Intel·lectuals.

I pensar que, ací, l'«orgull del geg» encara fa estralls!...

UNIÓ SOCIALISTA DE CATALUNYA

Els organismes centrals de la Unió Socialista de Catalunya, treballen activament en la preparació d'un pla de propaganda i organització arreu de Catalunya, del qual donarem dades interessantíssimes dissabte proper.

DOCUMENTARI

Amb motiu del triomf que les esquerres assoliren a Catalunya i a Espanya, s'han cursat els següents telegrams:

«Fernando de los Ríos. — Ministerio-Justicia. — Madrid. — Nombre candidatos triunfantes Unió Socialista Catalunya — Alomar, Serra Moret y Xirau — transmito fervorosa felicitación compañeros partido socialista llamados estructurar nueva España camino justicia social base consagración respeto libertades individuales y colectivas. — Abrazos fraternales. — Campalans».

«Ministro Justicia a Rafael Campalans. — Gracias de corazón por su cordial telegrama. Ansío y espero que cooperemos a la obra compleja y para todos esencial que necesitamos acometer. — Un abrazo a todos. — Fernando de los Ríos».

Maurice Baring: «Daphne Adeane», traducció de Carme Muntoriol Puig. — (Edicions Proa, col·lecció «Els d'Ara». — Badalona, 1931).

Bellament presentada—veritable edició de luxe—, l'Editorial Proa, en la seva noble tasca d'oferir-nos obres capitals de la literatura, ha donat la traducció catalana de l'esplèndida novel·la anglesa de Maurice Baring «Daphne Adeane». En una coberta de paper, protectora de la rica coberta de tela, hi llegim un fragment crític d'André Maurois: «El tema, la misteriosa presència de l'heroïna invisible, dona a aquest llibre un encís trist i dolç. Ni mica d'èmfasi. Els esdeveniments més greus conserven aquí aquella tràgica simplicitat que tenen en les nostres existències. Conec poques escenes tan justes i tan punyents com la ruptura de Miquel i Jacinta, llur encontre més tard en una festa i aquella en què Miquel, anant en tren, s'assabenta, tot llegint «The Times», de la mort de Jacinta. Les coses no hi són dites; tot hi és suggerit; és bellíssim».

No sabríem pas parlar de «Daphne Adeane» sense tenir presents les paraules del gran Maurois. Són d'una tal precisió que creiem que no és possible emetre un judici més exacte sobre aquesta novella. Baring és un narrador de drames íntims, de tragèdies anímiques, en el més pur sentit; perfecte psicòleg, escrita fins el més recòndit les commocions dels homes i, si bé és veritat que la seva visió dels arguments ens recorda remotament Bennett, els seus temes no són pas massa allunyats dels de Maurois.

El «Daphne Adeane» és un llibre riquíssim en art, complexitat, encert psicològic i ensenyances. Maurice Baring ha bastit, damunt la suggestió viva del tema, una novella sòbria i densa, pròdiga en anècdotes i casos amorosos. Potser en alguns moments reforça idees sobre llocs comuns i en altres dona les martellades de la seva lògica amb un poc de llorlesa, però no importa si, com ocorre sempre, l'art evident i el mestratge ho esmortueixen; a més, tota l'obra porta un ritme d'interès que augmenta de pàgina en pàgina, fins assolir la màxima emotivitat.

Llibre trist i dolç, com diu André Maurois, la figura boirosa i ingràvida de «Daphne Adeane» arriba a obsessió per a donar al lector més malenconia encara que la que li produeix la desventura dels seus personatges. Aquella dona absent que plana en tota l'obra, d'una manera ben real, per a influenciar els éssers presents i per a accionar les escenes, té l'encís allucinant que cal a una novella fatalista de l'envergadura de la de Baring.

Els més greus conflictes, les tragèdies més agudes, apareixen, en el «Daphne Adeane», amb una senzillesa corprendora, per quant és d'aquelles simplicitats que no lleva, ni de lluny, dramatisme als casos. Ben altament, es tracta d'una senzillesa tan intel·ligent que la manca de trascendència accentua la seva enorme importància. Per això, per bé que la novel·la cuidi els detalls psicològics, tracta només a grans pinzellades les escenes i els fets.

Maurici Baring sembla que ens vulgui demostrar que la norma de l'amor és l'oblit, millor, que l'amor és essencialment efímer; la novella es desenrotlla en un ambient burgès, però veiem que seria la mateixa en qual-sevol medi. El fatalisme ens arrabassa, se'ns emporta amb una força inaudita. Miquel, Fanny, Leo Detrick, el doctor Greene, el polític Ayton,

SOCIALITZACIO DE LA TERRA

ASPECTES D'AQUEST PROBLEMA A CATALUNYA

Una de les finalitats més cobejades, és, sens dubte, el segon dels principis de la *Declaració* de la Unió Socialista de Catalunya: Socialització de la riquesa.

La riquesa, en el nostre cas, podem emmarcar-la en dos grans agrupaments: mobiliària i immobiliària, i en el clos d'aquesta darrera s'hi troba la terra.

La socialització de la terra, és, doncs, un dels principis bàsics i una aspiració immediata.

Hi ha pobles en els quals aquest problema pot ésser resolt dintre una concepció unilateral i expeditiva. La configuració territorial, la unitat de cultius i la petita varietat de productes, permeten una concepció simplista que a Catalunya no és possible ni recomanable.

La manca d'extensió territorial s'ajunta a una varietat de conreus, i la no existència de grans porcions uniformes obliguen a una labor més intensa, comparativament, a cultius anàlegs d'altres països i comarques.

Tot això es suma a una densitat de població que permet el conreu de tota l'extensió susceptible d'ésser-ho, puix que a Catalunya la població agrària és potser tan intensa com ho és la industrial, i a la seva varietat, comparativament i proporcionalment, tant sols la regió de Manchester pot comparar-s'hi.

Aquestes consideracions objectives no suposen que es vulgui negar existeixi el problema de la redempció del pagès a Catalunya; aquest és viu i fins i tot tràgic en certs aspectes i co-

marques en proporció importantíssima que abasta tots els caràcters d'un total problema.

Però negligir els aspectes i les subjectivitats naixents dels avenços i avantatges assolits en certs sectors agraris per a donar al problema de la socialització una solució uniforme, seria més propi d'un sectarisme que d'un estudi de bona fe.

Abans d'entrar en el fons del problema o dels variats aspectes amb què se'ns presenta, per arribar a conclusions que a Catalunya no poden, avui, ésser úniques, cal primer puntualitzar el concepte i l'abast que la socialització de la terra comporta dintre del concepte fonamental de la socialització de la riquesa.

Hi han riqueses que al solt fet de socialitzar-les queden collectivitzades. La terra, no.

Això vol dir que la terra és una part de la riquesa i que amb la socialització només s'obté una etapa de la collectivització, puix que collectivitzar-la de cop i volta, donada la psicologia i l'instint individualista del pagès i atenent, també, a experiències d'altres assaigs podem afirmar que el procés previst respon a la realitat actual del problema a casa nostra.

La terra socialitzada té, necessàriament—i així ho diuen totes les experiències—d'ésser distribuïda per a la seva total i màxima productivitat, al pagès que directament la conrearà.

(Abans que la *emulació* estímul de la producció s'haurà d'aprofitar de l'*egoisme* perquè les estadístiques de consum tinguin una producció suf-

cientment compensadora quan menys).

Aquest individualisme, que obliga i empeny a donar aquesta solució de transigència, no és pas impossible de vèncer; tenim a casa nostra exemples magnífics de cooperació agrària que ens desmentirien a l'ensem que assenyalen un camí ple de possibilitats àdhuc després del fet revolucionari o coactiu que instaurés la socialització.

Hem parlat així del cooperativisme perquè és una realitat, no com a mitjà teòric de caràcter general.

I aquesta realitat, plena de suggerències i possibilitats és el germen i la potència de la collectivització sigui el que sigui el procediment o tàctica que s'adobti per a provocar la caiguda del règim actual de la propietat de la terra.

Per a passar del règim cooperatiu al col·lectiu integral, cal només començar el procés que s'ha seguit per a arribar a la cooperació i sortir de l'individualisme egoista en què es trobava la massa pagesa en les regions on el tenen establert.

Tot el que hem dit del cooperativisme no té altra finalitat que justificar ço que dèiem en començar: que no és possible a Catalunya un criteri unilateral per a socialitzar la terra.

Un altre argument que recolza aquesta consideració és que on la cooperació agrària és més florent i arrelada, és on la terra està més repartida, on és major el nombre de petits propietaris i per tant hi ha una distribució de la terra al conreador directe.

RAFAEL CASTELLTORT

Justícia Social

Setmanari òrgan de la Unió Socialista de Catalunya.

Redacció i Administració: Pi, 7, principal, Barcelona.

Director: Joan Comorera. Redactors i col·laboradors: Política Internacional, M. Serra i Moret; Cooperativisme, Joan Colomer i Lluís Ardiaca; Qüestions agràries, R. Castellort; Higiene Social, Emili Mira, F. Montanyà i Cosme Rofes; Pedagogia, Joan Forment; Ciència, Rafael Campalans; Arts plàstiques, Alfons Maseras; Literatura nacional, J. Roure i Torent; Literatura estrangera, Ramon Vinyes; Teatre, Ambrosi Carrion; Cinema, Lluís Ardiaca; Acció Sindical, Conrad Guardiola; Dibuixant, «Shum». Temes generals: Gabriel Alomar, Martí Bagés, Felip Barjau, J. Duran i Guàrdia, E. Granier-Barrera, Josep M. Massip, Modest Palahí, J. Rafols Camà, J. Recasens i Mercadé, Emili Saleta, Francesc Viladomat, Xavier Xaparró, Joaquim Xirau, Josep Xirau i molts d'altres.

JUSTÍCIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

PREUS D'ABONAMENT

Catalunya i Ibèria: Trimestre, 2'50 pessetes; mig any, 4'50 pessetes; un any, 8 pessetes.

Estranger: Mig any, 5'75 pessetes; un any, 10'50 pessetes.

Acció Sindical

Torna a la palestra JUSTÍCIA SOCIAL plena de vigoria i carregada de bons desigs. Per començar conseqüent amb els seus motius d'ésser, dedicarà un gran espai a les qüestions sindicals i a les lluites socials particularment.

No cal, doncs, que diguem com rebrem amb goig tot el que ens trametin els militants obrers i tots els lluitadors socials que acceptin com a principi la lluita de classes.

Tenim el ferm propòsit de no ferir la susceptibilitat de ningú per fina que la tinguin; què no es vegi, doncs, en els nostres escrits cap ofensa a persones o collectivitats, però, si el bon desig de col·laborar a l'obra capitalíssima d'orientació i coeducació de la societat; de les individualitats per posar sobre bases fermes i sòlides els fonaments de la societat nova que s'està gestant en el si de la nostra.

Farem, doncs, crítica constructiva de les actuacions col·lectives, i exposició del nostre parer sobre tots aquells problemes d'ordre sindical o de caràcter social, la solució dels quals ens pugui portar aviat a un règim de *Justícia Social*.

nies escolars, etc.—que el noi quan arriba a la categoria d'home, comprèn a bastament els deures i obligacions que ha contret davant la pàtria que l'ha ajudat a fer-se gran, fort i bo.

L'educació patriòtica no ha d'ésser amb tendència a forjar una joventut d'esperit bel·licós, car es corre el risc d'infiltrar un sentiment d'odi contra els altres pobles, a estil d'aquells alemanys de l'any 70, els quals van donar lloc a que Molke digués «que els mestres alemanys havien guanyat la guerra» i que, com es va demostrar l'any 14, seguien encara amb el mateix sentiment patriòtic que determinà la guerra més fantàstica, cruenta i inhumana que registra la història de la Humanitat.

JOAN FORMENT

tots, tots els nombrosos personatges de l'obra se senten esmortuir els seus amors potents; i si alguns ens semblen fidels, veiem que són només figures secundàries que passen fugaçment i no en sabem res més, i, encara, Mister Adeane, que diria's nibat del prestigi de la fidelitat, és un personatge un poc misteriós del qual ignorem concretament la seva vida. Si, al final, Francis Greene torna a Daphne, no podem veure en aquest ressorgiment del seu vell amor platònic sinó una infidelitat a la seva nova amiga, que adés ens havia fet patent la infidelitat a la traspassada Daphne Adeane; si Fanny es proposa fer feliç al seu espòs, no l'impulsa res més que la llàstima, i, a més, el propòsit—majorment quan ja ha existit inútilment altres vegades—no vol pas dir que forçosament s'hagi de traduir en realitat. El voler convertir en profecia les paraules del rus Kranitzky remarca molt més el caràcter fatalista del llibre.

Un liberal paganisme, altament del·licios, augmenta l'encís de l'obra, alhora que accentua el sentit de la imprevisió que presideix totes les anècdotes. I, cosa curiosa, darrera d'aquest paganisme hi respira sempre un tènue catolicisme; és un catolicisme vist a través del lent del paganisme.

Molt bé la traducció de Carme Muntoriu Puig; reporta al català Baring en cos i ànima. Només no sabem entendre—prescindim d'algunes frases construïdes una mica rarament, puix que són indiscutiblement belles—perquè deixa en anglès els noms, els fragments poemàtics i alguna cita.

J. ROURE I TORENT

EDUCACIO PATRIOTICA

És lamentabilíssim, en el temps que correm, que encara es tingui, per molta gent, un concepte tan migrat de tot ço que significa educació cívica o patriòtica, sobretot ara que la República ha tret florida tan esponerosa.

Potser era escaient i fins adequat que la Dictadura—que tan belles possibilitats ha projectat entre els homes que la combatien—celebrés festes de caire espectacular i llampan, on els infants de la Ciutat haguessin de retre pleitesia i homenatge a les institucions de la Nació.

Tots les recordem aquelles enfilades—unes forçades, altres voluntàries (de tot hi havia en la vinya del Senyor)—de mestres i alumnes, davant l'espasa del dictador i del melogamàtic descendent de Ferran VII.

Un cas semblant, hem estat a punt de veure-ho diumenge passat, a no ésser que els mestres barcelonins, llevat d'una petita minoria, han fet cas omís de les insinuacions o invitacions que els han estat fetes amb motiu de la festa de la bandera.

Hauria estat colpidor i deplorable que els nostres escolars, amb llurs mestres al davant, rígids i ordenats haguessin romàs dues hores sota la calda d'un migdia d'estiu, per presenciar com els pobres soldats, suosos i enravenats, feien acte d'acatament a la bandera de la pàtria.

És d'una visió molt simplista, puèril i arcaica, el pensar que l'educació patriòtica, el veritable sentiment de pàtria s'infiltra a través de les consciències infantils—i fins dels adults—

mostrant-los banderetes, gallerets i oriflames o bé fent discursos de tons enlairats, declamatoris i ampulosos.

Cedirem, en tot cas, que pels soldats s'estableixi una fórmula més o menys protocolària d'adhesió a tot ço que signifiquen les institucions de defensa de la pàtria. Però, suposa un desconeixement absolut de les possibilitats que enclou l'esperit sensible del qui demà ha d'ésser el ciutadà de la pàtria nova que es forja, pretendre que amb aquests actes espectaculars i oficials s'arrelhi un sentiment que en els primers anys de la vida infantil no es comprèn.

Per això nosaltres creiem que l'educació patriòtica no s'obté amb xarangues, parades militars, ni moixigangues espectaculars—sobretot si un hom hi va forçat, incòmode i sofrint les intemperàncies de la canícula o els rigors del fred—, sinó que l'esperit del nen—com el de l'home—es desenvolupa en una visió, en una educació patriòtica a mesura que la pàtria es fa digna del respecte que ell mereix. És amb festeigs de caire cívica, comprès i sentit, com el nen movent-se a pleret i amb llibertat, copsa l'essència del sentiment patriòtic i n'abasta el significat.

En veient-se atès en les mils necessitats que el seu cos afeblit i delicat requereix, com l'infant aprèn a estimar el poble que el veié néixer. És trobant el suport necessari de l'Estat—escoles higièniques i confortables que li facin recordar amb joia les hores viscudes, sanatoris, cantines, colò-